

SESSIÓ INFORMATIVA: CONVALIDACIÓ O HOMOLOGACIÓ D'ESTUDIS DELS PROFESSIONALS PROCEDENTS DE LA IMMIGRACIÓ

Data i horari: 24 d'octubre de 2012, de 10 a 12h

Objectius de la sessió:

- Informar i assessorar sobre els procediments legals i administratius per a l'homologació de títols acadèmics.
- Informar sobre els tràmits que han de realitzar les persones estrangeres per a poder accedir a la formació universitària, a la formació professional o al batxillerat.

Destinataris: Personal municipal de l'àmbit de les polítiques de diversitat i ciutadania així com d'altres que, desenvolupant les seves tasques en altres àmbits del treball municipal, tinguin interès a aprofundir en els continguts del curs.

Docent: Myriam Nieto, Psicòloga especialitzada en interculturalitat, membre de l'Associació Atlàntida i encarregada del SARU.

Documentació lliurada:

- Esquema – resum de la sessió.
- Tríptic informatiu de l'Associació Atlàntida.
- Tríptic i pòster informatiu del SARU.
- Tríptic informatiu del Projecte Interprofessions (versió en català, castellà i àrab).

Organització:

- Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania de l'Àrea d'Atenció a les Persones de la Diputació de Barcelona.
- Pla Territorial de Ciutadania i Immigració del Consell Comarcal del Maresme.

Esquema del resum:

1. Presentació de l'Associació Atlàntida
2. Informació general per a les homologacions i les convalidacions
3. Servei d'Acompanyament al Reconeixement Universitari (SARU)
4. Homologació de títols
5. La convalidació parcial d'estudis superiors
6. Reconeixement professional
7. Homologació i convalidació de títols no universitaris
8. Importància del reconeixement de títols acadèmics
9. Alguns enllaços web

1. Presentació de l'Associació Atlàntida

Myriam Nieto presentà breument l'entitat i el projecte Interprofessions; es pot trobar tota aquesta informació de forma més detallada a la web de l'associació.

Dades de contacte de l'associació:

- Adreça: C/ Villamarí, 31, baixos 1a (08015 Barcelona)
- Horari d'atenció: dimarts, dimecres i dijous, de 15 a 20h
- Telèfon: 93.423.42.04
- Correu electrònic: atlantidamigra@gmail.com
- Pàgina web de l'Associació Atlàntida: <http://www.atlantida-migra.com/Default.aspx>

2. Informació general per a les homologacions i les convalidacions

Existeixen **dues vies** per dur a terme al reconeixement de titulacions estrangeres:

- Homologacions: equipara oficialment títols universitaris o no universitaris oficials als espanyols.
- Convalidacions: declara els que s'han realitzat, amb la seva equivalència a estudis espanyols per continuar estudiant i acabar-los.

Els **critèris bàsics** per a l'homologació són:

- No és possible convalidar o homologar estudis que no constitueixin graus acadèmics ni formin part del sistema educatiu espanyol.
- Han de tenir validesa oficial en el país d'origen, han d'estar efectivament cursats i superats, amb equivalència acadèmica de duració i en continguts, totalment implantats a Espanya i cursos totalment superats.

Sobre la **documentació** necessària, cal tenir en compte:

- Han de ser originals i oficials i han d'estar expedits per les autoritats competents, d'acord amb l'ordenament jurídic del país de que es tracti, legalitzats i traduïts, segons el cas (és a dir, quan es tracti d'un idioma diferent a l'espanyol).
- No s'exigeix cap tipus de legalització pels documents expedit en Estats membres de la Unió Europea (UE) o signataris de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu (EEE)¹. Sí cal, però, la traducció.

¹ Els països que pertanyen a l'EEE són Islàndia, Liechtenstein i Noruega, a més de Suïssa per l'acord bilateral amb la UE.

Per procedir a la **legalització dels documents**, cal valorar en funció del país on s'han expedit:

- Els documents expedits en països que han subscrit el Conveni de la Haia² és suficient legalitzar-los amb la postil·la expedida per les Autoritats competents del país. La postil·la la podem trobar al mateix document o en un document addicional (no existeix un criteri unificat i depèn de cada país ho trobarem d'una manera o una altra).
- Els documents expedits a la resta de països hauran de legalitzar-se per via diplomàtica (pel següent ordre):
 - o Ministeri d'Educació
 - o Ministeri de Relacions Exteriors
 - o Ambaixada o Consolat Espanyol, del país d'origen.

La **traducció dels documents** expedits a l'estranger ha de ser oficial. Pot fer-se a través d'aquestes opcions:

- Per un traductor jurat³, degudament autoritzat o inscrit a Espanya.
- Per qualsevol representació diplomàtica o consular de l'Estat Espanyol a l'estranger.
- Per un traductor oficial del país emissor, amb la postil·la o legalització si procedeix de fora de la UE o l'EEE.

A l'oficina de registre l'interessat **aportarà amb cada document original una fotocòpia** del mateix. L'oficina comprovarà els documents i les còpies i retornarà els originals a l'interessat, adjuntant les còpies a la sol·licitud amb un segell o acreditació de compulsà. Cal tenir en compte que no s'aportaran documents originals en aquests procediments, excepte quan es requereixin per l'òrgan instructor.

La **competència** i les **resolucions** depenen d'òrgans diferents en funció del tipus de resolució:

- Títols universitaris: Ministeri d'Educació.
- Convalidacions: Universitat escollida per tal efecte.
- Títols no universitaris (F.P. Grau superior, Grau mig, Batxillerat, ESO): Departament d'Educació.

Les **resolucions** les expedeix l'autoritat competent i són sempre motivades.

² Els països que han subscrit el Conveni de la Haia es poden consultar en el següent enllaç:

<http://www.educacion.gob.es/educacion/universidades/educacion-superior-universitaria/titulos/legalizacion/tramite-previo.html>

³ Enllaç al Ministeri de Assumptes Exteriors i Cooperació que fa referència als intèrprets jurats:

<http://www.maec.es/es/MenuPpal/Ministerio/Tablondeanuncios/Interpretesjurados/Paginas/Intrpretes%20Jurados.aspx>

La resolució del procediment posa fi a la via administrativa. Pot ser impugnada mitjançant **recurs de reposició**, davant el mateix òrgan administratiu, o bé mitjançant recurs contenciós administratiu, davant els tribunals de la jurisdicció contenciosa administrativa. La notificació de la resolució a l'interessat inclou la indicació dels recursos que procedeixen, l'òrgan on s'haurien de presentar i el termini per interposar-lo.

Des de la data en que sigui concedida i s'expedeixi la corresponent credencial, l'**homologació atorga** al títol estranger els mateixos efectes del títol o grau acadèmic espanyol amb el qual s'homologa, a tot el territori nacional, d'acord amb la normativa vigent. Un cop s'obté la ciutadania espanyola, quan aquest/a ciutadà/na va a un altre país pot sol·licitar el reconeixement professional; en aquest cas caldrà acreditar tres anys de treball reconeguts i li permetrà poder treballar del mateix però no el reconeixement d'estudis.

En relació a una **consulta** que sorgeix entre el públic quant a l'accés a un cicle formatiu quan es té homologat un títol universitari, la docent explica que així s'hi pot accedir encara que no hagi homologat el Batxillerat perquè la documentació homologada (títol universitari) és superior a aquest.

3. Servei d'Acompanyament al Reconeixement Universitari (SARU)

És un servei que s'inicià a l'abril de 2010, promogut per la Generalitat de Catalunya per informar, assessorar i acompanyar les persones en el procés de reconeixement de títols emesos per universitats estrangeres. S'ha creat per la demanda social existent i arran del Pacte Nacional per a la Immigració.

Els **organismes** que formen part d'aquest acord són:

- El Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) del Departament de Treball.
- El Departament d'Innovació, Universitat i Empresa.
- L'Alta Inspecció de Catalunya del Ministeri d'Educació.
- La Fundació La Caixa
- L'Associació Atlàntida, Professionals per la Interculturalitat.

Des d'aquest servei **s'ofereix** el següent:

- Informar i assessorar en la tramitació del reconeixement de les titulacions estrangeres de grau superior.
- Acompanyar l'usuari durant tot el procés de reconeixement.
- Informar, assessorar i orientar, de manera personalitzada, sobre els itineraris acadèmics recomanables per completar els estudis, afavorint el reconeixement universitari i millora el currículum vitae.

- Fer itineraris personals d'inserció professional qualificada per inserir laboralment les persones que es troben tramitant el reconeixement del títol (només per les persones que tinguin l'homologació acabada o que estiguin en procés).
- Orientar laboralment els usuaris d'acord amb els seus perfils professionals

Se'n pot **beneficiar** tota persona estrangera resident a Catalunya en situació administrativa regular, amb possessió d'un títol universitari de grau mig o superior, emès per una universitat o escola superior estrangera. També els comunitaris que vulguin reconèixer els seus títols universitaris i que tinguin un mínim de 2 anys d'experiència al seu país d'origen.

Aquest servei ha tingut molt bona acollida i ha aconseguit reduir els terminis per aconseguir l'homologació (comenta que actualment l'homologació de graus acadèmics s'aconsegueix al cap de 3 o 4 mesos).

En el cas dels estrangers que es trobin en una situació administrativa irregular, poden ser derivats a l'Associació Atlàntida, on els atendran per facilitar el seu suport en el procediment.

Dades de contacte del SARU:

- Adreça: Plaça Bonsuccés, 5-6 (08001 Barcelona) (properament es traslladaran a la Via Laietana, però no ens han concretat l'adreça ni quan serà el canvi)
- Horari d'atenció: de dilluns a divendres, de 9 a 14h (agost i setembre, de 10 a 14h) (en cas que la persona no pugui anar al matí, podrà ser atesa a l'espai de l'Associació Atlàntida, però cal que demani cita prèvia abans al SARU)
- Telèfon: 93.552.69.89
- Correu electrònic: saru@gencat.cat
- Pàgina web:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.d4825f1176a317b43f6c8910b0c0e1a0/?vqnextoid=1cc978a539428210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vqnextchannel=1cc978a539428210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vqnextfmt=default>

4. Homologació de títols

Hi ha **dues opcions** per a l'homologació:

- A grau acadèmic.
- Títol universitari.

La recomanació que fa la ponent és optar per les dues opcions paral·lelament.

L'**homologació del grau acadèmic** es regula pel Decret 285/04, que entrà en vigència el març del 2005. Permet el reconeixement de la formació superior amb els corresponents nivells en que s'estructuren els estudis universitaris espanyols (diplomatures i llicenciatures).

La **documentació requerida** per homologar el grau acadèmic és la següent:

- Sol·licitud, segons model oficial.
- Còpia compulsada del document que acredita la identitat i nacionalitat del sol·licitant (passaport, NIE o DNI).
- Còpia compulsada del títol pel qual es sol·licita l'homologació o de la certificació acreditativa de la seva expedició.
- Còpia compulsada de la certificació acadèmica dels estudis en la que constin: la duració oficial en anys acadèmics, les notes i la seva càrrega horària de cadascuna de les notes.
- Acreditació de l'abonament de la taxa corresponent (llicenciatura: 92,83 €m dipolmatura: 46,42 €)

La **resolució** del grau acadèmic ha de ser motivada i contindrà un dels següents pronunciaments:

- L'homologació del títol estranger al corresponent grau acadèmic espanyol.
- La denegació de l'homologació sol·licitada.

L'homologació del grau acadèmic presenta algunes **avantatges**:

- Evita la complexitat del procés que comporta l'homologació d'un títol concret i el procediment tarda menys que l'homologació d'un títol concret.
- És una via ràpida per continuar estudis de postgrau o per optar a beques o presentar-se a concursos o oposicions que requereixin igualment nivell d'estudis, encara que no assorteix els efectes professionals que es reserven exclusivament a determinades titulacions.
- El termini de durada és de 6 mesos a 1 any més o menys.

La **documentació requerida** per **homologar el títol universitari** és la mateixa que es requereix pel grau mig, més l'expedient amb les assignatures cursades amb els seus continguts.

La seva **durada** és major; tarda un temps perquè arribi el dictamen i després té un temps per acreditar el que li requereixin, ja que generalment es concedeix condicionada a aquesta acreditació.

La **resolució** del títol universitari ha de ser motivada i contindrà un dels següents pronunciaments:

- Homologació del Títol estranger al corresponent espanyol.
- Denegació.

- Homologació condicionada al compliment de **requisits complementaris**: quan es detecten carències en la formació acreditada, aquesta quedarà condicionada prèviament a:
 - o La superació d'una prova d'aptitud.
 - o La realització d'un període de pràctiques.
 - o La realització d'un projecte o treball.
 - o L'assistència a cursos tutelats que permetin minvar les carències formatives advertides.

Per a la **superació dels requisits complementaris**, cal tenir en compte el següent:

- Es realitzaran, de lliure elecció pel sol·licitant, en una universitat espanyola (pública o privada) o en un centre superior, que tingui implantats la totalitat dels estudis que s'homologuen (és a dir, allà on hagin sortit promocions, doncs no es podria fer allà on encara no hi ha cap promoció que hagi cursat la totalitat dels estudis).
- Els requisits formatius complementaris hauran de superar-se en el termini de quatre anys, comptats des de la notificació de la resolució pels estudis iniciats després del 5 de setembre de 2004; si passen els 4 anys, hauria de procedir a una convalidació. Els que són en data anterior, tenen un termini indefinit.

La **formalització de l'homologació** es verifica mitjançant la credencial expedida per la Subdirecció General de Títols, Homologacions i Convalidacions. Quan ha quedat subjecta a la superació de requisits formatius, es verifica quan s'acrediti el seu compliment. És important vetllar molt aquesta credencial perquè si és perd no n'expedeixen còpia.

5. La convalidació parcial d'estudis superiors

És **competència** de la universitat espanyola on l'interessat vulgui continuar els estudis.

La **documentació requerida** per la convalidació parcial d'estudis superiors és la següent:

- Sol·licitud, segons model oficial.
- Còpia compulsada del document que acredita la identitat i nacionalitat del sol·licitant (passaport, NIE o DNI).
- Còpia compulsada de la certificació acadèmica dels estudis en la que constin: les qualificacions obtingudes, la nota mínima, el programa de les assignatures aprovades i el pla d'estudis de tota la carrera on consti la durada en anys.

Per a la **tramitació de la documentació** cal tenir en compte el següent:

- Els documents hauran de ser originals oficials i han d'estar expedits per les autoritats competents, a més de ser legalitzats i traduïts.

- Si s'obté una resolució de convalidació amb més de 30 crèdits, es sol·licita plaça al deganat de la universitat; si són menys de 30 crèdits, cal fer una preinscripció a l'Oficina d'Orientació per l'accés a la universitat.
- Si no s'obté convalidació, caldrà fer els tràmits generals d'accés a la universitat.

6. Reconeixement professional

Es fonamenta jurídicament amb les següents directives, decrets i ordres:

- [Directiva 2005/36/CE del Parlament Europeu i del Consell de 7 de Setembre de 2005](#) (publicada al Diari Oficial de la Unió Europea del dia 30 de setembre de 2005).
- [Directiva 2006/100/CE del Consell de 7 de Setembre de 2006](#) (publicada al Diari Oficial de la Unió Europea del dia 20 de novembre de 2006).
- [Reial Decret 1837/08 de 8 de novembre](#) (publicat al BOE del 20 de novembre de 2008)
- [Ordre Ministerial de Presidència de 19 de maig de 1995](#) (publicat al BOE del 25 de maig de 1995)

El reconeixement professional **permet l'accés i exercici d'una professió** o activitat regulada a Espanya, amb els mateixos efectes professionals del corresponent títol espanyol, per la qual cosa permet col·legiar-se. D'aquesta manera, obeeix a l'eliminació d'obstacles per exercir determinades qualificacions professionals dins de la UE. A més es tracta d'una via ràpida (tarda entre 3 i 4 mesos) i econòmica (no cal pagar taxa).

Se'n poden **beneficiar**:

- Ciutadans de la UE.
- Signataris de l'EEE.
- Ciutadans de Suïssa.
- Ciutadans de tercers països que siguin ciutadans de la UE i que hagi tingut 3 anys d'experiència a l'Estat membre que l'hagi reconegut.

Els **òrgans competents** són diferents, en funció de la professió:

- Ministeri d'Educació i Ciències: professions regulades per les directives sectorials.
- Departaments Ministerials: directives del sistema general.
- Comunitats autònomes: directives del sistema general per bussejadors, mecànic naval, tècnic de laboratori.

Els **requisits mínims** per les **directives sectorials** són:

- Sol·licitud, segons model oficial.
- Còpia compulsada del document que acredita la identitat i nacionalitat del sol·licitant (passaport, NIE o DNI).
- Còpia compulsada del títol acadèmic i professional.
- Ha d'estar tot traduït legalment.

Els **requisits mínims** per les **directives del sistema general** són, a més de les anteriors:

- Certificació acadèmica dels estudis realitzats per a l'obtenció del títol.
- Duració dels estudis.
- Càrrega horària total de cadascuna de les matèries.
- La realització de pràctiques professionals o l'experiència laboral.

Per a la **presentació de la documentació** els documents hauran de ser oficials, expeditos per les autoritats competents traduïts:

- Per intèrpret jurat degudament autoritzat o inscrit a Espanya.
- Per qualsevol representació diplomàtica o consular de l'Estat Espanyol a l'estranger.
- Per la representació diplomàtica o consular a Espanya del país del que és ciutadà el sol·licitant o, en el seu cas, del de procedència del document.
- En aquest cas no s'exigeix la legalització pel fet de ser de la UE.

Per a la **resolució** del reconeixement professional l'autoritat competent disposa de 3 mesos per a les directives sectorials i de 4 mesos per a les generals. Continirà un dels següents pronunciaments:

- Reconeixement de la titulació.
- Condicionar el reconeixement a un requisit complementari (prova d'aptitud, pràctiques).
- Denegar la sol·licitud.

7. Homologació i convalidació de títols no universitaris

La **normativa** que s'aplica és la següent:

- [Reial Decret 104/1988, de 29 de gener](#) (publicat al BOE del 17 de febrer de 1988)
- [Ordre del 14 de març de 1988](#) (publicat al BOE del 17 de març de 1988).
- [Reial Decret 806/1993 de 28 de maig](#) (publicat al BOE del 23 de juny de 1993).
- [Ordre del 30 d'abril de 1996](#) (publicat al BOE del 8 de maig de 1996).

- [Ordre ECD/3305/2002 del 16 de desembre](#); modifica l'Ordre del 14 de març de 1988 (publicat al BOE del 28 de desembre de 2002).
- [Reial Decret 1388/2008 d'1 d'agost](#), sobre l'ampliació de funcions i serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya per Reial Decret 2809/1980, de 3 d'octubre, en matèria d'ensenyament: homologació i convalidació de títols i estudis estrangers en ensenyaments no universitaris (publicat al DOGC del 12 de setembre de 2008).
- [Decret 238/2008 del 2 de desembre](#), pel qual s'assignen al Departament d'Educació les funcions i els serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya en matèria d'homologacions i convalidacions de títols no universitaris (publicat al DOGC del 4 de desembre de 2008)

Repassem les següents:

- Formació professional i ensenyaments de règim especial.
- Batxillerat – ESO.

De **formació professional** hi ha diverses classes. Són cicles formatius d'ensenyament que preparen per a l'exercici d'una determinada professió i s'agrupen en 26 famílies. En funció del nombre d'hores poden ser grau superior (títol: tècnic superior) o grau mig (títol: tècnic).

D'**ensenyaments de règim especial** hi trobem ensenyaments artístics i altres:

- Arts Plàstiques i disseny.
- Conservatori de Música.
- Art Dramàtic.
- Ensenyaments de Dansa.
- Conservació i restauració de béns culturals.
- Títols de Tècnics esportius.
- Tècnics Esportius superior en la mesura en que s'implanti.
- Certificat d'aptitud d'Escoles Oficials d'Idiomes.

La **documentació requerida** per a l'homologació/convalidació de la formació professional ha de ser oficial, legalitzada i traduïda al català o castellà (segons el cas) i es presentarà tot amb l'original i còpia per compulsar. En concret, és la següent:

- Sol·licitud, segons model oficial.
- Taxes pagades (cost diferent per cada família).
- Còpia compulsada del document que acredita la identitat i nacionalitat del sol·licitant (passaport, NIE o DNI).

- Requisits acadèmics previs per iniciar els estudis que es volen homologar/convalidar.
- Títol original.
- Certificació acadèmica original: notes, pla d'estudi i càrrega horària de cadascuna de les matèries.
- Pràctiques o experiència laboral.

Per a l'homologació/convalidació del **Batxillerat - ESO** es requereix que la documentació sigui oficial, legalitzada i traduïda al català o castellà (segons el cas) i es presentarà tot amb l'original i còpia per compulsar. En concret, la **documentació requerida** és la següent:

- Sol·licitud, segons model oficial.
- Taxes pagades (diferents segons el curs).
- Còpia compulsada del document que acredita la identitat i nacionalitat del sol·licitant (passaport, NIE o DNI).
- Títol original.
- Certificació acadèmica original dels cursos superats amb les notes de cadascuna de les matèries.
 - o Si es sol·licita 2n de Batxillerat: es presenten els 3 darrers cursos (taxa: 58,25 €).
 - o Si es sol·licita 1r de Batxillerat: es presenten els 2 darrers cursos (taxa: 29,15 €).
 - o Si es sol·licita 4t d'ESO: es presenta l'últim curs (no es paga taxa).
- Es demanarà el volant d'inscripció condicionada (prova de selectivitat o matrícula)

A la web del Ministeri d'Educació podem trobar una taula d'equivalències de títols i plans d'estudis⁴; no hi són tots els països, però n'hi ha força. Si no apareix el país en aquest llistat, llavors demanen els darrers tres cursos.

Per sol·licitar el **càlcul de la qualificació mitja**, caldrà tenir en compte el següent:

- Si està resolta l'homologació/convalidació: fotocòpia compulsada de la credencial.
- Si no està resolta: fotocopia de la sol·licitud d'homologació/convalidació.
- Es calcula la certificació acadèmica de les qualificacions obtingudes dels estudis homologats/convalidats o que s'estan homologant/convalidant (ESO, últim curs o els dos últims).
- La documentació cal que estigui legalitzada i traduïda.

⁴ Web del Ministeri d'Educació podem trobar una taula d'equivalències de títols i plans d'estudis: <http://www.educacion.gob.es/educacion/sistema-educativo/convalidaciones/titulos-no-universitarios/normativa.html>

Si es fa constar a la sol·licitud el centre al que es vol accedir, es remet el càlcul telemàticament al centre si es demana expressament, però ha d'adjuntar-se a la documentació del centre un cop rebut el certificat acreditatiu.

El termini per a l'expedició és d'1 a 3 mesos si es disposa d'acreditació i major de 3 mesos si s'està sol·licitant l'homologació/convalidació.

La docent explica que actualment estan tardant entre 1 any i 1 any i mig i la van fent per mòduls i no completa.

8. Importància del reconeixement de títols acadèmics

La ponent subratlla aquesta importància a través de dos enfocaments: des de l'administració i des d'un enfocament particular.

Enfocament des de l'administració:

- Es garanteix el dret consagrat a la Constitució i en l'Estatut d'Autonomia en relació a la "dignitat i al lliure desenvolupament de la personalitat i les capacitats personals".
- Potencia la integració de la persona immigrada generant un sentiment d'igualtat d'oportunitats.
- Controla la formació que accedeix al mercat laboral.
- Potencia l'oferta acadèmica de les universitats.
- Configura un nou capital humà i social que dóna garanties de convivència i prosperitat a la societat catalana.
- És una inversió de futur doncs millora la competitivitat del país.

Enfocament particular, des de 3 vessants:

- Professional:
 - o Millora la integració social en l'àmbit laboral.
 - o Avantatges salarials.
 - o Accés a concursos o oposicions oficials.
 - o Obre nous horitzons professionals.
 - o Permet aportar els sabers a la societat que s'ha escollit per viure, reconeixement d'aquests i de l'esmentada preparació.
- Acadèmic:
 - o Igualtat plena d'efectes acadèmics entre el títol estranger i l'espanyol.
 - o Dóna major opció per seguir estudiant.
 - o Obtenció de beques.

- Psicològic:
 - o Seguretat: en l'ocupació, ingressos, recursos.
 - o Autoreconeixement: respecte a un mateix, sentiments de confiança, competència, mestria, èxits, independència, llibertat.
 - o Autorrealització: Motivació de creixement, "Necessitat de Ser".
 - o Sentit a la Vida.

9. Enllaços d'interès

- Pàgina web de la Generalitat amb diverses informacions sobre l'homologació i convalidació d'estudis estrangers no universitaris:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/queestudiar/menuitem.44148fa9a52a0139e85c7273b0c0e1a0/?vgnextoid=3f1c2b5578f2b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=3f1c2b5578f2b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>
- Pàgina web del Ministerio de Educación sobre la convalidació i homologació d'estudis estrangers:
<http://www.educacion.gob.es/educacion/sistema-educativo/convalidaciones.html>
- Model de sol·licitud d'homologació de títols o estudis estrangers no universitaris (Departament d'Ensenyament):
<http://www20.gencat.cat/docs/canaleducacio/Home/Homologacio/documents/Y332112.pdf>
- Model de volant per a la inscripció condicional en centres educatius o en exàmens oficials:
http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/volant_inscripcio_centres_e.pdf